

رفع ناترازی و حمایت از تولید

وظیفه‌ای ملی است و عزمی همگانی می طلبد

صورت مسئله ساده و مشخص است: «درخواست حمایت از تولیدکنندگان در شرایط ناترازی انرژی». این موضوع نامه‌ای است که توسط هیأت مدیره جامعه‌ی صنعت کفش ایران به محمدرضا عارف معاون اول رییس جمهور دولت چهاردهم نگاشته شد. در این نامه تأکید شده که «با بروز بحران ناترازی در طول تابستان و پاییز سال جاری، صنایع کوچک و متوسط به ویژه زنجیره ارزش کفش، کفش، چرم و صنایع وابسته کشور با چالشهای متعددی مواجه شدند که نه تنها به کاهش تولید، بلکه به افزایش هزینه‌های سربار و در نهایت افزایش قیمت تمام شده محصولات منجر شده است.»

"در خانه اگر کس است، یک حرف بس است"

نگارنده معتقد است که همین یک پاراگراف برای تشریح وضعیت صنایع خرد کافی است، چند خطی کوتاه که در حقیقت مثنوی هفتاد من کاغذ در خود دارد و از چالش‌های بسیار این صنایع به ویژه زنجیره ارزش کفش، کفش، چرم و صنایع وابسته حکایت می‌کند. موضوعی که نمایندگان مجلس دوازدهم نیز به آن معترفند. رضا علیزاده رییس کمیسیون صنایع مجلس شورای اسلامی در این باره اظهار داشت: ما هم می‌دانیم که ناترازی‌ها در حال از بین بردن صنایع پایین دستی است. این موضوع - به خصوص مشکل برق که اخیراً حاد شده است- به واحدهای تولیدی در تمام سطوح از خرد و کلان آسیب زده است. محمدکعب‌امیر عضو کمیسیون انرژی مجلس دوازدهم تصریح کرد: واقعیت این است که صنعت ما در حال تعطیلی است و صنایع خرد و واحدهای تولیدی در مسیر اضمحلال قرار گرفته‌اند. چه کسی می‌تواند تاوان این موضوع را پرداخت کند؟ وی ادامه داد: مشکلات به وجودآمده، قصور تمام دستگاه‌ها بوده است و اکنون فارغ از اینکه دولت و یا دولت‌های قبلی تا چه اندازه کوتاهی کرده‌اند، دولت چهاردهم باید پای کار بیاید. متوجه هستیم که با توجه به شعار سال و منویات مقام معظم رهبری، هیچ‌گونه همراهی با این بخش نمی‌شود و نه تنها همراهی نمی‌شود بلکه در تضاد و تناقض با آن رفتار شده است. موضوعی که کعب‌امیر به اشاره کرد، از سوی سید سلمان ذاکر یکی دیگر از اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس نیز تأیید شد. این نماینده مردم ارومیه در مجلس دوازدهم به صراحت اعلام کرد که: «این موضوع شوخی نیست» و ادامه داد: مسئولین باید به فکر ذخیره و راهکار باشند البته دولت در حال تلاش برای رفع مشکلات موجود است ما نیز همه وزرا را دعوت کرده‌ایم؛ هم وزیر نیرو هم وزیر اقتصاد، هم وزیر صمت و البته وزیر نفت. بنابراین ما امر نظارت خود را کاملاً جدی می‌گیریم.

ناترازی و پیامدهای آن

حالا در صورت ادامه‌ی بحران انرژی با چه عواقبی مواجه خواهیم شد؟ این موضوع را به خصوص از دریچه صنعت باید نگریست و اثرات مختلف اقتصادی اجتماعی و حتی زیست محیطی آن مورد مذاقه قرار بگیرد. واقعیت این است: اگر بحران ناترازی انرژی به همین شکل ادامه یابد، شاهد کاهش ظرفیت تولید صنایع و در نتیجه افزایش بیکاری، افت درآمدهای ارزی و رکود اقتصادی خواهیم بود. همچنین، استفاده مداوم از سوخت‌های بی‌کیفیت و جایگزین، اثرات زیست‌محیطی جبران‌ناپذیری نیز به دنبال خواهد داشت. ذاکر تصریح کرد: این یک اصل است؛ یعنی وقتی تولید نباشد، حتماً ارزآوری نیست حتماً نیازهای مردم برآورده نمی‌شود، حتماً بحث اشتغال تحت‌الشعاع قرار می‌گیرد و حتماً سرانه درآمدی مردم پایین می‌آید و به این ترتیب باید آماده تنش‌های اقتصادی و اجتماعی باشیم. این طور نمی‌شود ادامه داد.

عدم رعایت قانون است که روزگار ما را اینطور ساخته است.» اما به گفته‌ی کارشناسان برای ساخت نیروگاه حداقل سه سال زمان نیاز است. با این حساب اکنون چه باید کرد؟ کعب‌امیر به این پرسش چنین پاسخ داد: در مجلس یازدهم مصوبه‌ای بین وزارت صمت و وزارت نیرو منعقد شد تا صنایع را برای خود تأمین می‌کنیم. یعنی باید نیروگاه تأسیس می‌کردند ولی این موضوع عملیاتی نشد. البته یکی از راه‌های تحقق این امر ایجاد مشوق‌هایی است. برای مثال یک واحد تولیدی که به ۵ مگاوات برق نیاز دارد - در صورت اقدام به این امر و استفاده از انرژی‌های تجدید پذیر مانند انرژی خورشیدی - باید تسهیلاتی در اختیارش قرار گیرد. البته که دولت قبلی متأسفانه این موضوع را در برنامه نداشتند و هنوز نیز ندارند!

موضوعی که کعب‌امیر به عنوان عضو کمیسیون انرژی مجلس به آن اشاره کرد، توسط علی لشکری عضو هیئت رئیسه جامعه صنعت کفش ایران نیز مطرح شده بود. وی با اشاره به جلسه مشترک با مدیران وزارت نیرو و شرکت توانیر به میزبانی کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران، گفته بود موضوع اصلی در تأمین برق، ناترازی تأمین سوخت نیروگاه‌هاست که از شواهد و قرائن برمی‌آید که لااقل در کوتاه مدت، این چالش برطرف نخواهد شد و به همین خاطر، کارخانجات صنعتی باید به فکر تأمین برق با انرژی‌های تجدید پذیر و سبز مانند سلول‌های خورشیدی باشند. همچنین در سطح واحدهای صنفی هم استفاده از کنتورهای هوشمند می‌تواند مدیریت مصرف انرژی و همین‌طور ساعات بهینه فعالیت‌های کاری را تسهیل کند.

به نظرم اگر شهرک‌های صنعتی - که منشأ هدایت سفره‌های مردم هستند - در ارائه خدمات تولیدی ناتوان باشند، نارضایتی عمومی را به نبال می‌آورد. حاکم ممکن عضو کمیسیون اقتصادی مجلس در این باره گفت: ما می‌بینیم قطعی برق یا فقدان انرژی و گاز باعث تعطیلی خیلی از کارگاه‌های کوچک شده است. این موضوع به طور قطع، منجر به تعطیلی واحدهای کوچک و بیکاری کارگران خواهد شد. وقتی واحدهای کوچک نمی‌توانند در اثر قطعی برق و یا گاز، تعهدات خود را در مواجهه در بازار انجام دهند، بدون شک اولین اقدام کارفرما، تعدیل نیرو خواهد بود که خود؛ اثرات اجتماعی و سونامی بیکاری را به همراه خواهد داشت.

ممکن همچنین به موضوعی اشاره کرد که بخش دیگری از نامه جامعه متخصصین صنعت کفش ایران به معاون اول رئیس جمهور را تشکیل می‌داد. وی گفت: «در این وضعیت ناترازی، کارفرما و صاحب صنعت، با مالیات‌های سنگین هم روبه‌رو می‌شود. از سوی دیگر مشکلات گمرکی هم مانعی برای صادرات و یا واردات مواد اولیه‌ی او ایجاد می‌کند، با این شرایط کدام عقل سلیمی قبول می‌کند به تولید ادامه دهد؟ حالا یک موقعی تاجر و یا صاحب صنعتی زیان‌های موقتی را می‌پذیرد و به تعهدات خود در مقابل دولت، کارگر و بازار عمل می‌کند؛ ضررهای فعلی را تحمل می‌کند تا به سود آتی برسد. متأسفانه این ناترازی‌ها کم‌تولیدکننده را خم می‌کند ولی سوءمدیریت‌ها آن را می‌شکنند.»

راهکار ناترازی را در رجوع دوباره به قانون باید جست کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به نزدیک‌ترین راهکار ممکن اشاره کرد و افزود: «ما وزرای نفت و نیرو و صمت را در کمیسیون دعوت کردیم دلایل و برنامه‌ها را از زبان آنها شنیدیم. الان در حد امکان باید فشار بیاوریم که قانون را اجرا کنند.»

وی افزود: «بر اساس قانون، قطعی برق صنایع و تولیدی‌ها، آخرین اولویت است و اگر پای همین خواسته از وزارت نیرو و توانیر بایستیم، خیلی از مشکلات تولیدی‌ها برطرف می‌شود. الان به بخش خانگی بهای بیشتری داده می‌شود و به محض این‌که با مشکلی مواجه می‌شوند، برق تولیدی‌ها و صنایع را قطع می‌کنند.»

علیزاده در بخش دیگری از اظهارات خود خاطر نشان ساخت: «البته ساخت نیروگاه در دستور کار وزارت صمت هست و مطابق قانون وزارت نیرو هم وظیفه دارد که ظرفیت نیروگاهی را افزایش دهد؛ همچنین به موازات آن، تکالیفی بر عهده وزارت نفت است. به هر حال باید بپذیریم

سنگ بزرگ دیگری به نام اعمال سلیقه های شخصی در گمرک

در نامه ی یاد شده به عارف، مسئله ی گمرکات و سنگ اندازی این نهاد که به ظاهر باید در خدمت تولید باشد- چنین آمده است: «... به وضوح مشاهده می شود گمرک بدون هماهنگی، صدور کالاهای صادراتی و ترخیص مواد اولیه ی وارداتی به بهانه تعطیلی به تأخیر انداخته است و این تأخیرها، روزانه هزینه های سنگینی متوجه تولیدکنندگان کرده و بار مضاعفی بر دوش آنها افزوده است.

هیات مدیره جامعه صنعت کفش ایران انتظار دارد با وجود فشاری که از این بابت به تولید کشور وارد می شود، تصمیم سازان دولت در حوزه تامین اجتماعی، بانک ها، دارایی و گمرک شرایط سخت را درک کرده و از ایجاد شکاف های مضاعف بر واحدهای کوچک و متوسط صنفی، صنعتی تولیدکنندگان پرهیز نموده و شرایط را برای تولید تسهیل نمایند. « این همه از مطالبات بجا و بحق صنعتی نجیب، مهجور اما موثر در ایجاد اشتغال و ارزش افزوده برای کشور، حکایت می کند و یا در نتیجه ی فشاری است که این قشر از صنعتگران کشور متحمل می شوند. گواه این ادعا نیز اظهارات ممکن؛ رئیس کمیته نظارت بر گمرکات ایران در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی است که می گفت: «ناترازی ها کمر تولید کننده را خم می کند ولی سوء مدیریت ها کمر آن ها را می شکند» ممکن تصریح کرد: ما انتظار داریم دولت یک برنامه ریزی کارشناسی دقیق انجام دهد. مردم خیلی از این موضوعات را از چشم مجلس می بینند حال آنکه مجلس دو وظیفه بیشتر ندارد؛ یکی وضع قوانین و دیگری نظارت بر اجرای صحیح آنهاست. در حال حاضر خلاء قانونی باعث ناترازی نشده است بلکه این نتیجه ی سوء مدیریت های گذشته است که اکنون آثار خودش را نشان می دهد. آثاری مخرب که صنایع خرد و کلان را تحت تأثیر قرار می دهد. یعنی ضررهای جبران ناپذیری خواهد داشت. به همین دلیل امروز مجلس در بحث بازار توافقی وارد شده و از دولت و بانک مرکزی در این زمینه حمایت می کند. وی البته گریزی هم به موضوع ارز و تأثیرات آن زد و گفت: تولید کنندگان

داخلی و صادرکنندگان ما می گویند که با قیمت تمام شده ی ارز بازار آزاد، کار تولید را می دهند ولی باید بعد از صادرات، با قیمت ارز نیمایی - که شاید نصف نرخ ارز بازار آزاد است- درآمد ناشی از صادرات خود را به دولت بفروشند. حالا بازار ارز توافقی تحت نظارت بانک مرکزی می تواند منجر به ایجاد شفافیت شود. اما موضوع گمرکات و ناهماهنگی هایی که وجود دارد و مشکلاتی که از این بابت برای تولید کننده، واردکننده و صادرکننده به وجود آمده است، هفته آینده در کمیته نظارت بر گمرکات کشور به عنوان یکی از کمیته های دهگانه کمیسیون اقتصادی - با حضور رئیس گمرک کشور در کمیته و کمیسیون مطرح و بررسی شود.

رئیس گمرک موظف به پاسخگویی است

رئیس کمیته نظارت بر گمرکات کشور با بیان این که "ریشه عمده این مشکلات اعمال سلیقه های شخصی است" تصریح کرد: متأسفانه الان شاهدیم که در گمرک یک منطقه یک رویه ی شخصی و در گمرک دیگر، رویه ی متفاوتی پیگیری می شود و این ها باعث عدم هماهنگی و در نتیجه منجر به سوءمدیریتی می شود که تولید، واردات و صادرات را در کشور دچار اختلال می کند. ممکن تأکید کرد: در این نشست، اگر متوجه خلاء قانونی باشیم، یا از گمرک می خواهیم در قالب لایحه ای نسبت به رفع مشکل اقدام کند و یا خودمان یک طرح در این باره ارائه می کنیم ولی اگر خلأ قانونی نباشد، یعنی با اعمال سلیقه های شخصی و عدم اجرای صحیح قانون مواجه شده ایم که گزارش آن را به کمیسیون و صحن علنی مجلس ارائه می دهیم. این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس دوازدهم یادآور شد که افراد متخلف به قوه قضاییه معرفی می شوند.

وی تصریح کرد: این موضوع در کمیسیون اصل ۹۰ هم مطرح خواهد شد. مطمئن باشید مجلس دوازدهم پای کار است. متأسفانه شروع به کار مجلس دوازدهم با حادثه شهادت رئیس جمهور فقید و همینطور جابجایی دولت همراه بود. به همین دلیل خیلی ها مشکل ناترازی انرژی را به گردن دولت قبلی می اندازند و بعضی ها هم می گویند که با توجه به استقرار دولت فعلی از شهریور ماه جاری باید مسئولیت را بپذیرند.

سنگ بزرگ دیگری به نام اعمال سلیقه های شخصی در گمرک

در نامی یاد شده به عارف، مسئله‌ی گمرکات و سنگ اندازی این نهاد - که به ظاهر باید در خدمت تولید باشد - چنین آمده است: «...به وضوح مشاهده می‌شود گمرک بدون هماهنگی، صدور کالاهای صادراتی و ترخیص مواد اولیه‌ی وارداتی به بهانه تعطیلی به تأخیر انداخته است و این تأخیرها، روزانه هزینه های سنگینی متوجه تولیدکنندگان کرده و بار مضاعفی بر دوش آنها افزوده است. هیات مدیره جامعه صنعت کفش ایران انتظار دارد با وجود فشاری که از این بابت به تولید کشور وارد می‌شود، تصمیم سازان دولت در حوزه تامین اجتماعی، بانک‌ها، دارایی و گمرک شرایط سخت را درک کرده و از ایجاد شکاف‌های مضاعف بر واحدهای کوچک و متوسط صنفی، صنعتی تولیدکنندگان پرهیز نموده و شرایط را برای تولید تسهیل نمایند.» این همه از مطالبات بجا و بحق صنعتی نجیب، مهجور اما موثر در ایجاد اشتغال و ارزش افزوده برای کشور، حکایت می‌کند و یا در نتیجه‌ی فشاری است که این فشار از صنعتگران کشور متحمل می‌شوند. گواه این ادعا نیز اظهارات ممکن؛ رئیس کمیته نظارت بر گمرکات ایران در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی است که می‌گفت: «ناترازی‌ها کمر تولید کننده را خم می‌کند ولی سوء مدیریت‌ها کمر آن‌ها را می‌شکنند»

ممکن تصریح کرد: ما انتظار داریم دولت یک برنامه‌ریزی کارشناسی دقیق انجام دهد. مردم خیلی از این موضوعات را از چشم مجلس می‌بینند حال آنکه مجلس دو وظیفه بیشتر ندارد؛ یکی وضع قوانین و دیگری نظارت بر اجرای صحیح آنهاست. در حال حاضر خلاء قانونی باعث ناترازی نشده است بلکه این نتیجه‌ی سوء مدیریت‌های گذشته است که اکنون آثار خودش را نشان می‌دهد. آثاری مخرب که صنایع خرد و کلان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. یعنی ضررهای جبران ناپذیری خواهد داشت. به همین دلیل امروز مجلس در بحث بازار توافقی وارد شده و از دولت و بانک مرکزی در این زمینه حمایت می‌کند. وی البته گریزی هم به موضوع ارز و تأثیرات آن زد و گفت: تولیدکنندگان داخلی و صادرکنندگان ما می‌گویند که با قیمت تمام شده‌ی ارز بازار آزاد، کار تولید را می‌دهند ولی باید بعد از صادرات، با قیمت ارز نیمایی - که شاید نصف نرخ ارز بازار آزاد است - درآمد ناشی از صادرات خود را به دولت بفروشند. حالا بازار ارز توافقی تحت نظارت بانک مرکزی می‌تواند منجر به ایجاد شفافیت شود. اما موضوع گمرکات و ناهماهنگی‌هایی که وجود دارد و مشکلاتی که از این بابت برای تولید کننده، واردکننده و صادرکننده به وجود آمده است، هفته آینده در کمیته نظارت بر گمرکات کشور به عنوان یکی از کمیته‌های دهگانه کمیسیون اقتصادی - با حضور رئیس گمرک کشور در کمیته و کمیسیون مطرح و بررسی شود.

رئیس گمرک موظف به پاسخگویی است

رئیس کمیته نظارت بر گمرکات کشور با بیان این که "ریشه عمده این مشکلات اعمال سلیقه‌های شخصی است" تصریح کرد: متأسفانه الان شاهدیم که در گمرک یک منطقه یک رویه‌ی شخصی و در گمرک دیگر، رویه‌ی متفاوتی پیگیری می‌شود و این‌ها باعث عدم هماهنگی و در نتیجه منجر به سوءمدیریتی می‌شود که تولید، واردات و صادرات را در کشور دچار اختلال می‌کند. ممکن تأکید کرد: در این نشست، اگر متوجه خلاء قانونی باشیم، یا از گمرک می‌خواهیم در قالب لایحه‌ای نسبت به رفع مشکل اقدام کند و یا خودمان یک طرح در این باره ارائه می‌کنیم ولی اگر خلاء قانونی نباشد، یعنی با اعمال سلیقه‌های شخصی و عدم اجرای صحیح قانون مواجه شده‌ایم که گزارش آن را به کمیسیون و صحن علنی مجلس ارائه می‌دهیم. این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس دوازدهم یادآور شد که افراد متخلف به قوه قضاییه معرفی می‌شوند. وی تصریح کرد: این موضوع در کمیسیون اصل ۹۰ هم مطرح خواهد شد. مطمئن باشید مجلس دوازدهم پای کار است. متأسفانه شروع به کار مجلس دوازدهم با حادثه شهادت رئیس جمهور فقید و همینطور جابجایی دولت همراه بود. به همین دلیل خیلی‌ها مشکل ناترازی انرژی را به گردن دولت قبلی می‌اندازند و بعضی‌ها هم می‌گویند که با توجه به استقرار دولت فعلی از شهریور ماه جاری باید مسئولیت را بپذیرند.

در هر حال، ما به عنوان خادمین مردم تمام تلاش خود را می‌کنیم. همچنان که مقام معظم رهبری فرمودند: ما نباید امید آفرینی را در جامعه کاهش دهیم. این کشور مال ماست و قرار نیست از بیرون کسی بیاید و برای ما کشور را آباد کند. ما الان وضعیت سوریه را می‌بینیم آنها فکر می‌کنند که پیروز شدند ولی بیگانگان به جای گرفتن دست مردمشان، تمام زیرساخت‌های آنها را از بین بردند. سوری‌ها در آینده نزدیک متوجه می‌شوند که چه اتفاقی برایشان افتاده است. مردم و تولیدکنندگان مطمئن باشند روزهای خوبی در انتظار ماست. اما اظهارات ممکن به نوعی تأیید و پاسخ به بخش پایانی نامه‌ای است که خطاب به معاون رئیس جمهور نوشته و تأکید شده بود که **باعنایت به گفتمان وفاق ریاست محترم دولت چهاردهم و استقبال و همراهی صنعتگران کشور، انتظار ما از دولت این است که در شرایط سخت اقتصادی، هرچه بیشتر به یاری خط مقدم نبرد اقتصادی یعنی تولیدکنندگان بشتابد و حمایت‌های جدی و عملی جهت پایداری تولید انجام دهد. از سوی دیگر تعطیلی‌های فعلی نباید منجر به جلوگیری از صدور کالا و واردات مواد اولیه در گمرکات کشور و همچنین بانک‌ها برای تاخیر در پرداخت مساعده و حقوق پرسنل شرکت‌های تولیدی گردد. تسهیل قواعد و مقررات حاکم بر فضای کسب و کار و تولید نکته‌ای است که باید مورد توجه قرار گیرد**